

เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ผมไปร่วมฟังเรื่องราวของ [Inspiring Scotland](#) โดยคุณ Andrew Muirhead ซีอีโอ และผู้ก่อตั้ง Inspiring Scotland การพบปะพูดคุยกันนี้จัดโดย [มูลนิธิเพื่อคนไทย](#) คุยกันในช่วงที่ได้รับเชิญ ไม่ถึง ๒๐ คน ประชุมกันแบบ working dinner ซึ่งตามปกติผมเลี่ยงเพราะตอนค่ำผมแบกหม้อน้ำเนื่องจากตื่นขึ้นทำงานตั้งแต่เช้ามีดทำอย่างนี้มากกว่า ๒๐ ปี จนเป็นนิสัย

นี่คือเทวดาตกใจให้ผมได้เปิดกระโหลกตนเองเพราะฟังแล้ว ความเข้าใจเรื่องเงิน และ “สมบัติ” ของผมเปลี่ยนไป

เงินและสมบัติ (assets) เป็นมากกว่าที่คิดมากกว่าทั้งสิ่งที่เป็น “สมบัติ” วิธีนำเอาสมบัติไปใช้และเป้าหมายของการใช้สมบัติ

ความริเริ่มสร้างสรรค์ในเรื่องนี้ไม่ได้จำกัดโดยต้องการความกล้าแหวกแนวความสามารถในการจัดการความสามารถในการสื่อสารคุณค่าหรือความหมายของการประกอบการแบบใหม่และความสามารถในการทำงานแบบเครือข่าย (networking)

เป็นการนำเอาการเป็นผู้ประกอบการกับการทำเพื่อประโยชน์ของสังคมเข้ามา “แต่งงาน” กันอาจมองว่าเป็นการนำเอาสิ่งที่ตรงกันข้ามมาทำงานด้วยกันก็มีเป้าหมายทั้ง “กำไร” ที่เป็นเงินและกำไรที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

เป็นการนำเอาวิธีวิทยา (methodology) ของ venture capital หรือกลไกทางการเงินมาใช้ในการทำ ธุรกิจที่มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยต้องคิดเองว่าประโยชน์ต่อสังคมในเรื่องนั้น เป็นอย่างไรบ้างจะทำความชัดเจน และสื่อสารคุณค่านั้นต่อสังคมอย่างไร และจะวัดผลกระทบต่อสังคมตามเป้าหมายอย่างไร ผมเข้าใจว่าคุณแอนดรูเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีวิทยา ในการสร้างสรรค์วิธีการทางการเงิน เพื่อประโยชน์ด้านที่ไม่ใช่เงินของสังคมเพราะเวลานี้เขามาทำหน้าที่ผู้บริหารของ [AVPN](#) มีสำนักงานอยู่ที่สิงคโปร์

ผมตีความว่า
เวลานี้โลกมีเงินเหลือใช้มากและระบบการเงินโลกในปัจจุบันเงินมันไหลเร็วมีกลไกให้มันไหลไปทำกำไรที่เป็นเงินตรงไหนกำไรสูงสุดมันไปที่นั่นโดยไม่รับรู้ว่าการที่มันไปหล่อเลี้ยง ก่อความเสียหายต่อสังคมอย่างไร เพราะเงินมันไม่มีความรู้สึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณค่าต่อสังคม

กิจการของ Inspiring Scotland, AVPN และอื่นๆ อีกหลายกิจการ เป็นสิ่งที่เรียกว่า [Venture Philantropy](#) หรือ [Social Venture](#) หรือ [Social Enterprise](#) หรือในความเข้าใจของผม หมายถึงการประกอบการ หรือการทำ ธุรกิจ ที่มีเป้าหมายกำไรที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วยกิจการเหล่านี้จึงเท่ากับเป็นขบวนการ (movement) เพื่อเยียวยาโลกจากพิษร้ายของลัทธิทุนนิยมสุดโต่ง ที่ครองโลกอยู่เวลานี้

ผมไปเรียนรู้วิธีทำงานเพื่อเปลี่ยนสังคม จากทุนนิยมสุดโต่งเป็นทุนนิยมและการประกอบการ เพื่อประโยชน์ของสังคมอย่างพอดีหรือสมดุล

คุณแอนดรูว์ เล่าว่าตอนที่ตนริเริ่ม Inspiring Scotland (IS) นั้น เป้าหมายทางสังคมในการทำงาน คือเยาวชนอายุ ๑๔ - ๑๙ ปี ใน สก็อตแลนด์ ที่มีสถิติการเสียชีวิตร้อยละ ๑๕และอยู่ในสภาพกำลังเดินไปสู่ การเสียชีวิต ร้อยละ ๒๐เยาวชนส่วนร้อยละ ๒๐ นี้แหละคือเป้าหมาย

ผมเข้าใจว่าคนที่เอาเงินมามอบให้ IS ลงทุนนั้นต้องการผลตอบแทนเป็นเงินในระดับที่ไม่ด้อยกว่าการฝากธนาคารแต่ที่เลือกเอาเงินมาลงที่นี่เพราะศรัทธาในเป้าหมายเพื่อสังคมเงินนั้น IS เอาไปสนับสนุนโครงการ ธุรกิจที่เยาวชนกลุ่มเป้าหมายเสนอเข้ามาขอ “กู้” เงินตรงนั้นผมฟังไม่เข้าใจว่าผู้กู้จะต้องจ่ายเงินคืนอย่างไร เข้าใจ ว่ามีความซับซ้อนมากและเข้าใจว่ากฎหมายกเว้นภาษีที่รัฐบาลอังกฤษออกมาสนับสนุน จะมีส่วนเกื้อกูลด้วย

แต่เงินเป็นเพียงส่วนน้อยพลังส่วนใหญ่เป็นพลังทางปัญญา ที่ “อาสาสมัคร” เข้ามาให้คำแนะนำ ปรึกษาทางธุรกิจ แก่เยาวชนที่สมัครเข้ามาเป็นผู้ประกอบการจึงเห็นได้ว่า IS เป็น venture capital ที่ “capital” ส่วนใหญ่เป็น intellectual capital หรือ business know-how capital ไม่ใช่เงินเงินเป็นเพียงส่วนน้อย

สมบัติพัสถานที่แท้จริง มีมากกว่าเงินและวัตถุสิ่งของ

วิจารย์ พานิช

๙ ส.ค. ๕๗

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)